

MESTDECREET - VANGGEWASSEN **BASISMAATREGEL EN EXTRA MAATREGEL** **DOELAREAAL**

Campagne 2024

////////////////////////////////////

1 ALGEMEEN

MAP 6 legt verplichtingen op inzake de inzaai van vanggewassen en bepaalde combinaties van hoofd- en nateelt, als één van de maatregelen om het uitspoelen van nutriënten naar het water tot een minimum te herleiden. Er is een **basismaatregel** inzake de verplichte inzaai van vanggewassen en er is een **extra maatregel inzake een verplicht doelareaal van bouwland** dat moet ingezaaid worden met vanggewassen of moet uitgebaat worden met bepaalde teeltcombinaties of als tijdelijk grasland. Welke maatregelen u moet uitvoeren op uw percelen, hangt af van het gebiedstype waarin de percelen gelegen zijn.

De aangifte van de hoofd- en nateelten in de Verzamelaanvraag vormt de basis om na te gaan of aan die verplichtingen is voldaan. Het is daarom van groot belang om correct en volledig de hoofdteelt en nateelt(en)/vanggewas aan te geven, de inzaaiperiode van de vanggewassen aan te geven voor de percelen in gebiedstype 2 of 3, alsook aan te geven of u de techniek van onderzaai van gras bij de maïsteelt toepast.

Een overzichtsdokument 'Wat houdt de vanggewasregeling in?' over de verplichtingen met betrekking tot de basismaatregel en het doelareaal vanggewassen, kunt u vinden op de VLM-website : [Verplichting tot het inzaaien van vanggewassen | Vlaamse Landmaatschappij \(vlm.be\)](#)

2 WAT ZIJN VANGGEWASSEN?

De term vanggewas komt uit het Mestdecreet. Een vanggewas is een groenbedekker maar die niet-vlinderbloemig is, is een mengsel van dergelijke groenbedekkers, of is een mengsel van gras en klaver. In de tabel 'Teeltcodes Mestbankaspecten' kunt u voor elk gewas nagaan of het als vanggewas in aanmerking komt (zie daarvoor de kolom 'Vanggewas').

3 HOE LANG MOET IK DE VANGGEWASSEN AANHouden?

De verplichte vanggewassen moeten aangehouden worden, minstens tot :

- ▶ 15 oktober op percelen in de zware kleigronden
- ▶ 30 november op percelen in de leemstreek

- ▶ 31 januari op de overige percelen

Percelen in de zware kleigronden zijn percelen gelegen in de polders. Het zijn ook de percelen waarvan aangetoond werd via staalname en een specifieke analyse ('Granulometrische textuuranalyse') dat ze vergelijkbare bodemkarakteristieken bezitten. De Mestbank erkent die percelen op basis van de analyse. Meer informatie over die analyse en aanvraag tot erkenning bij de Mestbank kunt u vinden op de VLM-website :

https://www.vlm.be/nl/themas/waterkwaliteit/Mestbank/gebiedsgerichte_aanpak/andere_gebieden/bodemtypes/zware-kleigronden/Paginas/default.aspx

4 BASISMAATREGEL

De basismaatregel houdt in dat u na een hoofdteelt die uiterlijk 31 augustus wordt geoogst, uiterlijk 15 september een vanggewas moet inzaaien, tenzij er een nateelt wordt ingezaaid. De inzaaidatum van de nateelt is niet bepaald.

De basismaatregel geldt voor alle percelen in **gebiedstype 1, 2 of 3**, die **geen zware kleigrond** zijn.

5 EXTRA MAATREGEL: DOELAREAAL

5.1 WAT IS HET DOELAREAAL?

De extra maatregel met betrekking tot het **doelareaal** is een bepaalde **verplichte totaaloppervlakte bouwland die u moet inzaaien met vanggewassen, of moet uitbaten volgens bepaalde teeltcombinaties of met tijdelijk grasland**. Deze maatregel geldt voor de landbouwers die percelen uitbaten in **gebiedstype 2 of 3**.

Het doelareaal kunt u enkel realiseren op percelen gelegen in gebiedstype 2 of 3.

Volgende gronden zijn geen bouwland:

- ▶ Gronden met als hoofdteelt een blijvende teelt, een meerjarige teelt, of blijvend grasland;
- ▶ Gronden met teelten onder overkapping, op groeimedium of in containers;
- ▶ Begraasde niet-landbouwgrond met overeenkomst;
- ▶ Volkstuinparken;
- ▶ Onverharde landingsbaan, veiligheidszone of vliegveld;
- ▶ Een landbouwgrond met één van volgende uitvoerende beheerovereenkomsten, gesloten vóór 2023: 'Aanleg en onderhoud bloemenstrook', 'Faunabeheer akkerland voedselgewas / wisselteelt', 'Aanleg en onderhoud luzernestrook vogelakker', 'Aanleg en onderhoud luzernestrook hamster' of 'Aanleg en onderhoud gemengde grasstrook vogelakker'.
- ▶ Een landbouwgrond met één van volgende beheerovereenkomsten, met een startdatum vanaf 1/1/2023: 'Ontwikkelen grassenmix', 'Ontwikkelen dominant grasland', 'In standhouden graskruidenmix', 'In standhouden bloemrijk grasland', 'Bloemenakker', 'Fauna-akker standaard', 'Fauna-akker wisselteelt-wintergraan', 'Fauna-akker wisselteelt-zomergraan', 'Fauna-akker plus standaard', 'Fauna-akker plus wisselteelt-wintergraan', 'Fauna-akker plus wisselteelt-zomergraan', 'Fauna-akker luzerne', 'Luzernehooiland', 'Rustperiode 22 juni', 'Rustperiode 22 juni-plasdras', 'Rustperiode 15 juli', 'Faunavoedselgewas standaard', 'Faunavoedselgewas wisselteelt-wintergraan', 'Faunavoedselgewas wisselteelt -zomergraan'.

Het doelareaal is verschillend voor elke landbouwer, en wordt jaarlijks opnieuw berekend. Het doelareaal voor 2024 is een bepaald percentage (gebaseerd op het zogenaamde 'referentiepercentage') van de oppervlakte van de percelen in gebiedstype 2 en 3 die u in gebruik hebt op 1 januari 2024.

De bepaling van het referentiepercentage is gebaseerd op de teeltgegevens van uw percelen in 2016, 2017 en 2018 die binnen de afbakening van de gebiedstypes 2 en 3 (2019-2020) liggen. Er is gekeken naar de oppervlakte ingezaaid met vanggewassen na bepaalde teelten, naar de oppervlakte van bepaalde teeltcombinaties en naar de oppervlakte van tijdelijk grasland. Het referentiepercentage is bekomen door de som van die bekomen oppervlaktes te vergelijken met de totale oppervlakte van de percelen die u toen gebruikte in de gebiedstypes 2 en 3. U kunt het referentiepercentage voor uw bedrijf raadplegen op het mestbankloket onder de rubriek 'Gronden', in de subrubriek 'Vanggewassen'.

MAP6 voorziet een geleidelijke toename van het te realiseren doelareaal, in de periode 2019 -2022. Dit is dus bovenop de oppervlakte die overeenkomt met het referentiepercentage. Dat verhoogde percentage wordt dan toegepast op de oppervlakte van de percelen in gebiedstype 2 en in gebiedstype 3 van uw Verzamelaanvraag 2024, om zo de definitieve oppervlakte van het doelareaal te bekomen. Er zijn geen aanpassingen voorzien van het berekeningspercentage voor het doelareaal in 2024 t.o.v. 2023.

5.2 DOELAREAAL EN UITVOERING VAN EEN BEHEEROVEREENKOMST MET DE VLAAMSE LANDMAATSCHAPPIJ

Tijdelijke graslandpercelen in gebiedstype 2 of 3 en die bestaan in het kader van een beheerovereenkomst VLM zijn meegeteld in het referentiepercentage. Die percelen die als bouwland zijn in rekening gebracht, tellen ook mee bij de berekening van het gerealiseerde areaal in 2024.

Percelen in gebiedstype 2 of 3 met een beheerovereenkomst VLM en met een andere teelt dan tijdelijke grassen en/of kruiden, zullen niet meegeteld worden voor het bepalen van het doelareaal, en dus ook niet bij de evaluatie van het gerealiseerde doelareaal.

5.3 HOE KOM IK DE VERPLICHTING VAN HET DOELAREAAL NA?

De volgende gewascombinaties op percelen in gebiedstype 2 en 3 tellen mee voor het realiseren van het berekende doelareaal:

- ▶ Tijdelijk grasland, tagetes, facelia, Japanse haver of een ander vanggewas, faunamengsel of bloemenmengsel dat blijft staan tot het einde van het jaar;
- ▶ Teelten waarna uiterlijk 15 september een vanggewas ingezaaid is;
- ▶ Niet-vroege aardappelen en maïs waarna uiterlijk 15 oktober een vanggewas ingezaaid is;
- ▶ Maïs met onderzaai gras;
- ▶ Niet-nitraatgevoelige hoofdteelten gevolgd door een laag-risico nateelt.

Niet-nitraatgevoelige hoofdteelten zijn bijvoorbeeld graangewassen (met uitzondering van korrelmaïs), koolzaad, suiker- en voederbieten, grasklaver, klaver, luzerne, spruitkool, witloof, De laag-risico nateelten zijn alle teelten uitgezonderd de specifieke teelten.

In de tabel met teeltcodes Mestdecreet kunt u per gewascode terugvinden of het een niet-nitraatgevoelige teelt of een laag-risico nateelt betreft.

5.4 WAAROP MOET IK LETTEN BIJ HET INVULLEN VAN MIJN VERZAMELAANVRAAG?

Om de toepassing van de basismaatregel en het doelareaal te bewijzen:

- ▶ Geef correct en volledig de hoofdteelt en de nateelt(en)/vanggewas aan;
- ▶ Geef met zorg de inzaaiperiode van het vanggewas aan op de percelen in gebiedstype 2 of 3.

U moet de periode van inzaai aanduiden. U kunt kiezen voor de code VGV (inzaai uiterlijk 15 september), VGM (inzaai na 15 september en uiterlijk 15 oktober) of VGL (inzaai na 15 oktober). U doet dat het best zo snel mogelijk na het inzaaien en uiterlijk op 31 oktober 2024. **Let op:** de oppervlakte van de percelen met aanduiding van de code voor inzaai van de vanggewassen 'VGL', geldt niet als oppervlakte voor de invulling van het doelareaal;

- ▶ Bij toepassing van onderzaai gras in maïs: gebruik de code 657 in de kolom nateelt.

5.5 WAT ALS U NIET VOLDAAN HEBT AAN HET DOELAREAAL?

Landbouwers die niet voldoen aan hun verplichting krijgen een administratieve geldboete van 250 euro/ha niet gerealiseerde oppervlakte van het doelareaal. Bovendien moeten ze de niet-gerealiseerde oppervlakte vanggewassen extra toepassen in het daaropvolgende jaar.

Bij recidivisme binnen de 5 jaar wordt de boete verhoogd.

5.6 VRIJSTELLING VAN DE VERPLICHTING VAN HET DOELAREAAL

Landbouwers met een goede bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu, zijn vrijgesteld van het doelareaal. U kunt zien op het mestbankloket of u beschikt over een vrijstelling van de gebiedsgerichte maatregelen op percelen in gebiedstype 2 en 3: zie rubriek 'Status bedrijf' en klik op de subrubriek 'Status'.

Let op: landbouwers met die vrijstelling moeten jaarlijks een perceelsevaluatie van het nitraatresidu laten uitvoeren, of een bedrijfsevaluatie bij sterke stijging van het areaal (dit is een stijging met meer dan 10 ha of met meer dan 25 %). Landbouwers kunnen de bekomen vrijstelling intrekken via het mestbankloket tot 15 februari 2024.

Anderzijds, landbouwers die een dergelijke vrijstelling willen bekomen voor het volgende teeltjaar (2025), vragen de nitraat-evaluatie op bedrijfsniveau aan via het mestbankloket en kunnen dit tot 1 juni 2024 doen.

U kunt **niet** vrijgesteld worden **van de basismaatregel** inzake de inzaai van vanggewassen. U moet deze dus steeds volgen.

5.7 VANGGEWASOVEREENKOMST

U kunt als landbouwer een overeenkomst sluiten met een andere landbouwer om aan uw verplichting inzake de extra maatregel van het doelareaal te voldoen. U komt dan overeen dat de andere landbouwer (een deel van) uw doelareaal 'Vanggewas/teeltcombinatie' in gebiedstype 2 of 3, in uw plaats zal inzaaien.

De landbouwer die voor een andere landbouwer het 'vanggewas/teeltcombinatie' inzaait, is de aanbiedende landbouwer. De landbouwer die een andere landbouwer het 'vanggewas/teeltcombinatie' laat inzaaien in zijn plaats, is de begunstigde landbouwer.

Bij een geldige overeenkomst wordt bij de begunstigde landbouwer het areaal verminderd met het aantal hectare dat de aanbiedende landbouwer zal inzaaien op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3. Bij de aanbiedende landbouwer wordt het aantal hectare vermeerderd met het aantal hectare dat hij zal realiseren op zijn percelen in gebiedstype 2 of 3 voor de begunstigde landbouwer. Het is dus van belang dat de aanbiedende landbouwer ook voor die bijkomende oppervlakte correct het 'vanggewas/teeltcombinatie' aangeeft. Zie daarvoor punt 5.4 van deze fiche. Raadpleeg op de website van de VLM het overzichtsdokument 'Wat houdt de vanggewasregeling in?' voor de specifieke voorwaarden verbonden aan een vanggewasovereenkomst.

De Mestbank aanvaardt de vanggewasovereenkomsten, die, uiterlijk op 30 juni, via het mestbankloket gemeld worden. U doet dit afzonderlijk voor de oppervlakte in gebiedstype 2 en voor de oppervlakte in gebiedstype 3.

5.8 EQUIVALENTE MAATREGELEN

MAP6 voorziet de mogelijkheid om vrijgesteld te worden van de verplichting van het doelareaal door het uitvoeren van een zogenaamde 'equivalente maatregel'. Een equivalente maatregel is een maatregel die een reductie van stikstofverliezen mogelijk maakt die vergelijkbaar is aan de standaardmaatregel voorzien in de wetgeving.

Elke individuele landbouwer die een bepaalde equivalente maatregel uit de vastgelegde lijst van equivalente maatregelen wil toepassen in 2024, moet dit uiterlijk op 30 april 2024 via het mestbankloket melden.

Volg de website van de VLM voor de recentste informatie inzake equivalente maatregelen.

5.9 FOCUSBEDRIJVEN EN HET DOELAREAAL

Landbouwbedrijven met status 'Focusbedrijf met maatregelencategorie 3' in 2019, behouden ook nog in 2024 de verplichting tot het inzaaien van vanggewassen als gevolg van die status zolang er geen positieve bedrijfsevaluatie van het nitraatresidu is geweest in 2019, 2020, 2021, 2022 of 2023.

Kunstmatige creatie van voordelen

Iedere vorm van bedrijfsorganisatie of aangifte die artificieel opgezet wordt met het oog op het veilig stellen van steunbetalingen of het verkrijgen van meer betalingen, evenals het ontlopen van verplichtingen zoals vergroening, randvoorwaarden,... wordt beschouwd als 'het kunstmatig creëren van voorwaarden om een voordeel te verkrijgen' conform artikel 60 van verordening (EU) nr. 1306/2013. Deze beoordeling zal over campagnes heen gebeuren en kan aanleiding geven tot correctieve acties.

Disclaimer

Het Vlaams Gewest heeft deze fiches met de meeste zorg en nauwkeurigheid opgesteld op basis van de meest actuele beschikbare informatie. Het Vlaams Gewest kan evenwel geen enkele garantie geven omtrent de juistheid of de volledigheid van de informatie in deze fiches. U mag deze informatie niet als een persoonlijk, professioneel of juridisch advies of een equivalent daarvan beschouwen. Het Vlaams Gewest/de Vlaamse Gemeenschap kan niet verantwoordelijk worden gesteld voor schade die u zou ondervinden door het gebruik van de informatie die in deze fiches/website is opgenomen.